

**Informatīvais ziņojums
„Administratīvi teritoriālās
reformas izvērtējums”**

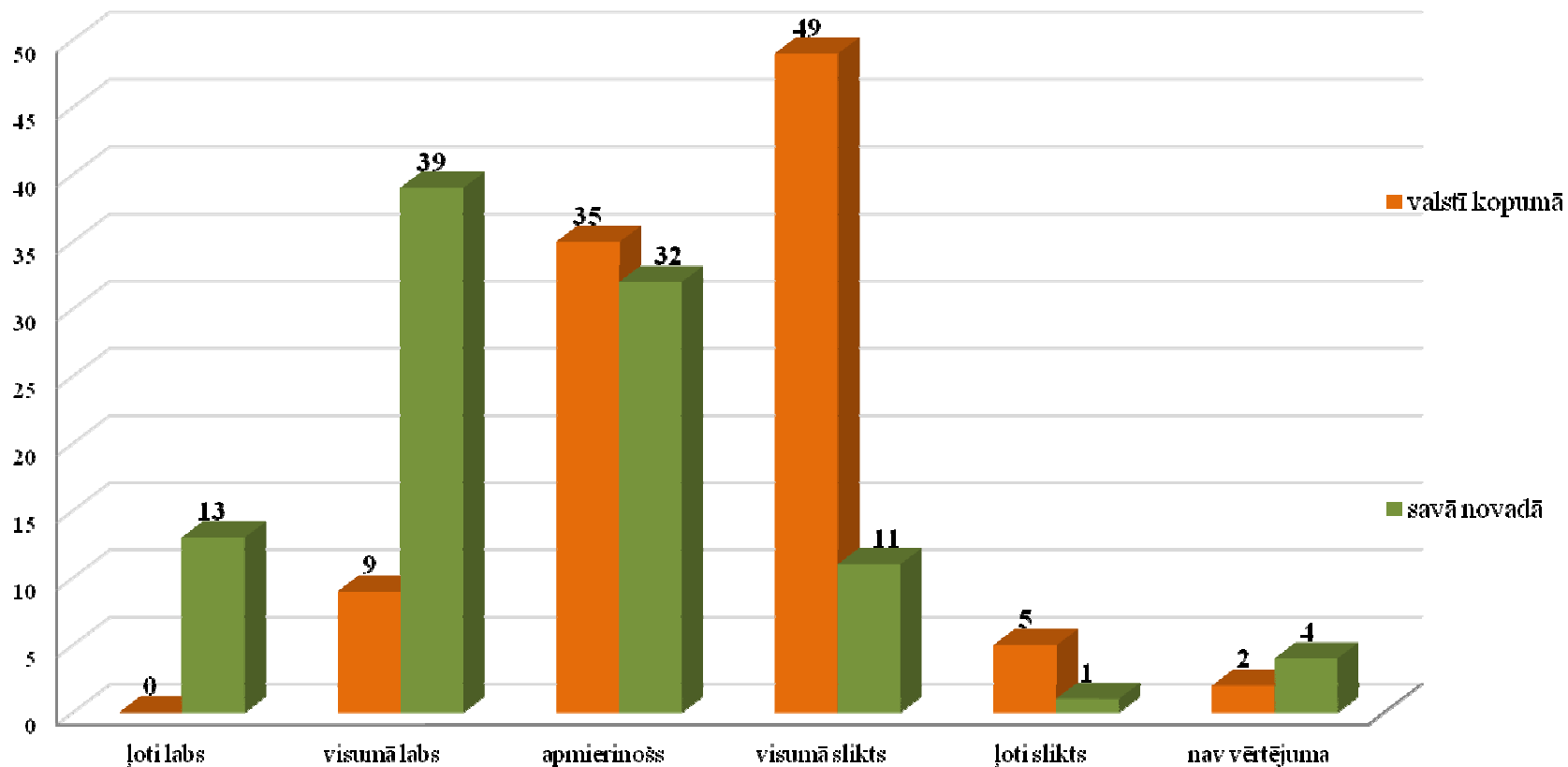
Saturs

- Izvērtējums
  - Pašvaldību funkciju izpilde un sadarbība
  - Pašvaldību pamatbudžetu salīdzinoša analīze un iedzīvotāju skaita tendences
  - ES fondu apguve pašvaldībās
  - Uzņēmējdarbības veicināšana, investīciju piesaiste pašvaldībās
- Kopsavilkums - ATR ieguvumi & neatrisinātie jautājumi
- Turpmākā rīcība

Metodika

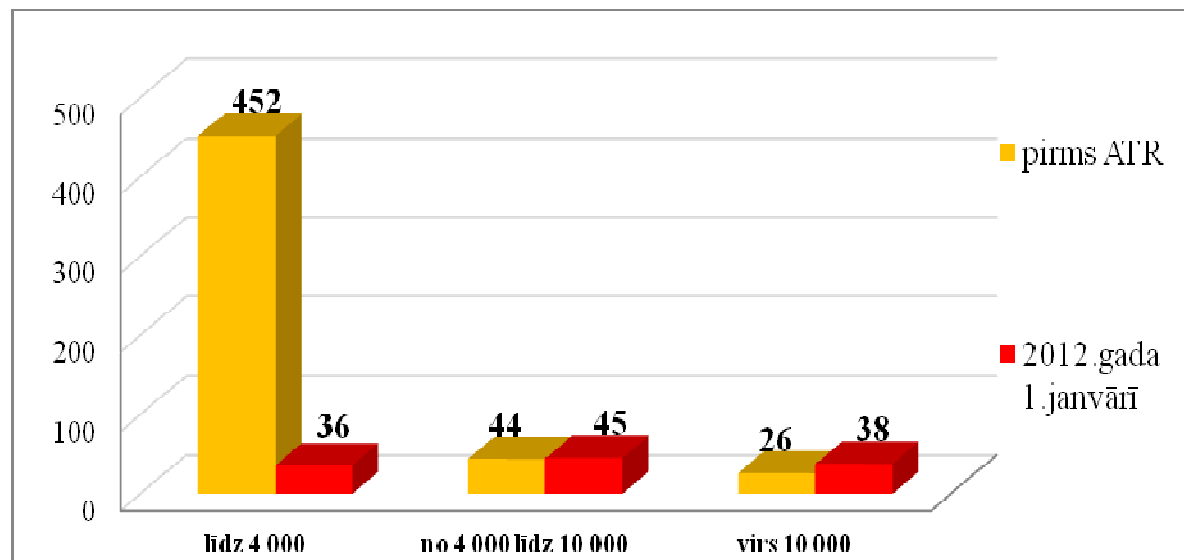
- Teritorija – pašvaldības tika apskatītas grupās (līdz 4000; 4000-10 000; 10 000 un vairāk; Republikas pilsētas)
- Datu avoti – kvalitatīva (aptaujas) un kvantitatīvā informācija (statistika)

Pašvaldību novērtējums par ATR kopumā

ATR – pašvaldību skaits un lielums

Pašvaldību skaits ar iedzīvotājiem līdz 4000, 4000-10 000 un virs 10 000

Izveidoti pēc iedzīvotāju skaita lielāki novadi, kam ir lielākas budžeta un infrastruktūras iespējas:

- Plašākas budžeta iespējas - pirms reformas mazākais budžets 91,2 tūkst; pēc reformas 905,6 tūkst.
- Plašāka pakalpojumu pieejamība:
  - Lielākajos novados pieejama lielāka pakalpojumu dažādība/klāsts
  - Pirms reformas bija pašvaldības arī bez pamatskolas (pēc reformas tikai 5 novadiem nav vidusskolas)
  - Pirms reformas vairākos pagastos nebija pietiekošs sociālā darba speciālistu skaits, lai nodrošinātu sociālos pakalpojumus (pēc reformas 6 novados nav pietiekošs un 8 ir minimālais skaits (3)).
- Plašāka izvēle vēlēšanās – pirms reformas 69 pašvaldībās bija tikai 1 deputātu kandidātu saraksts; pēc tikai 1 novadā

Pašvaldības - salīdzinājums

Pagasts - piemērs (ap 500 iedz.)

- Budžets 0.45 milj.
- Administratīvie izdevumi 25 %
- Pakalpojumi:
  - Pamatskola
  - Bibliotēka
  - Tautas nams
- Valsts pakalpojumi:
pasts

Mazs novads – piemērs (līdz 4000 iedz.)

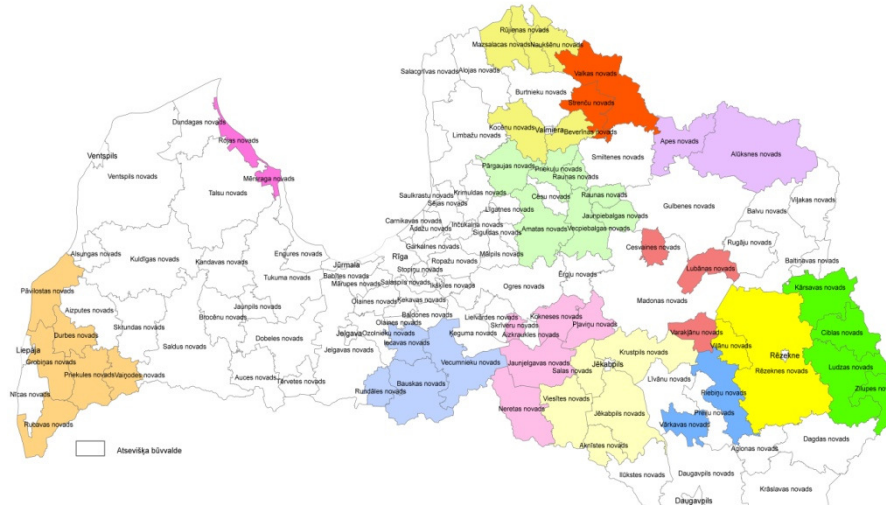
- Budžets 1,2 milj.
- Administratīvie izdevumi 16%
- Iedz.skaitis pēdējos 10 gados:
-22%
- Pakalpojumi:
  - Pamatskola, vidusskola
  - Bibliotēka
  - Kultūras nams, muzejs
- Attīstības plānošana –
attīstības plānošanas
speciālists
- Valsts iestāžu pakalpojumi:
pasts, LLKC

Liels novads – piemērs (virs 10 000 iedz.)

- Budžets 15 milj.
- Administratīvie izdevumi 6 %
- Iedz. skaits pēdējos 10 gados: -16%
- Pašvaldības pakalpojumi
  - Pirmsskolas izglītības
iestādes, pamatskolas,
vidusskolas, profesionālās
izglītības iestāde
  - Mākslas&mūzikas skolas,
sporta skolas
  - Kultūras centrs, centrālā
bibliotēka, muzeji
  - Tūrisma informācijas centrs
- Attīstības plānošana – izveidota
atsevišķa nodaļa
- Valsts iestāžu pakalpojumi: VZD,
PVD, VID, VSAA, LLKC, pasts u.c.

ATR

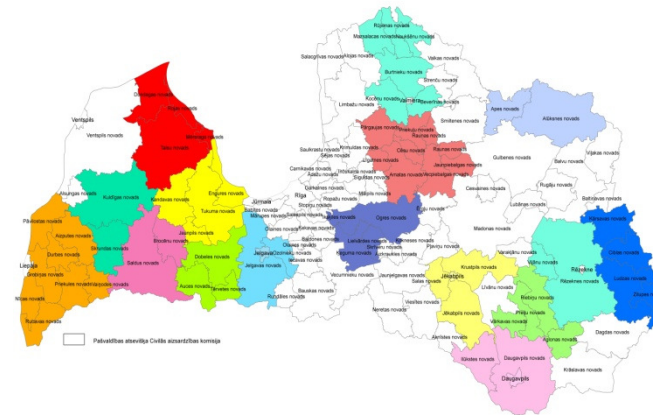
Pašvaldību sadarbība

Pašvaldību kopīgi izveidotās būvvaldes

Pašvaldību kopīgi izveidotās izglītības pārvaldes

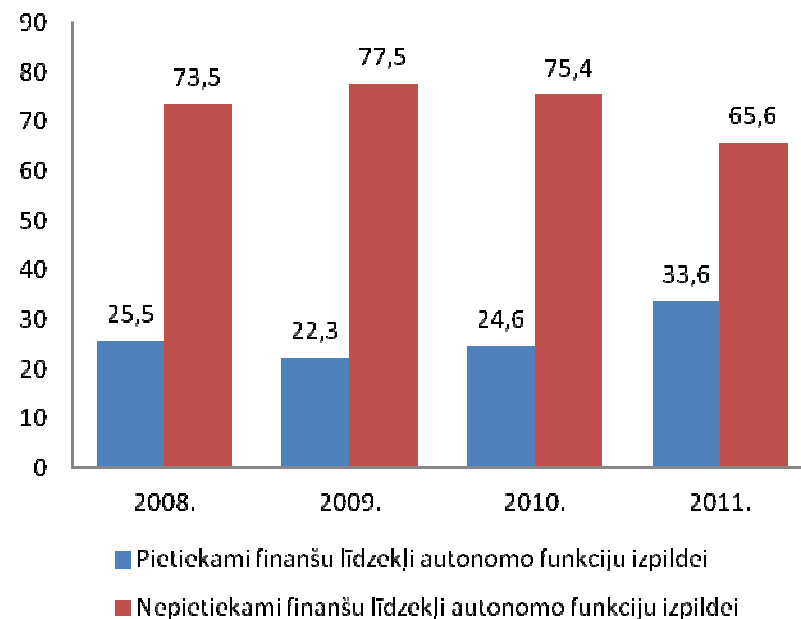
Pašvaldību kopīgi izveidotās civilās aizsardzības komisijas

Faktori, kas traucē pašvaldību darbu

*Faktori, kas traucē pašvaldību funkciju izpildei
(pašvaldību vadītāju aptauja)*

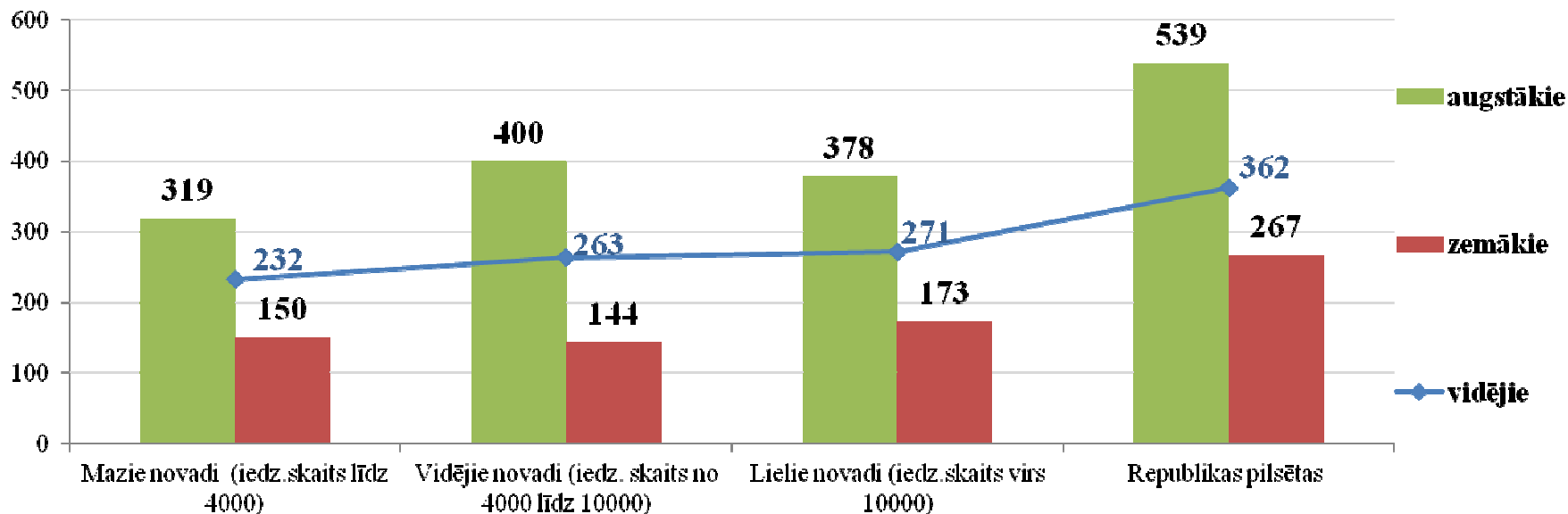
Pašvaldību darbības kavējošie faktori	Latvijā (% no pašvaldību skaita)
1. Finanšu trūkums pašvaldībā	77
2. Pārmērīga birokrātija	77
3. Slikti ceļi	72
4. Nepilnības normatīvajos aktos	66
5. Nelabvēlīgie ekonomiskie apstākļi pašvaldības teritorijā	50

*Pašvaldību finanšu līdzekļu pietiekamības novērtējums autonomo funkciju izpildei
(pašvaldību aptauja)*

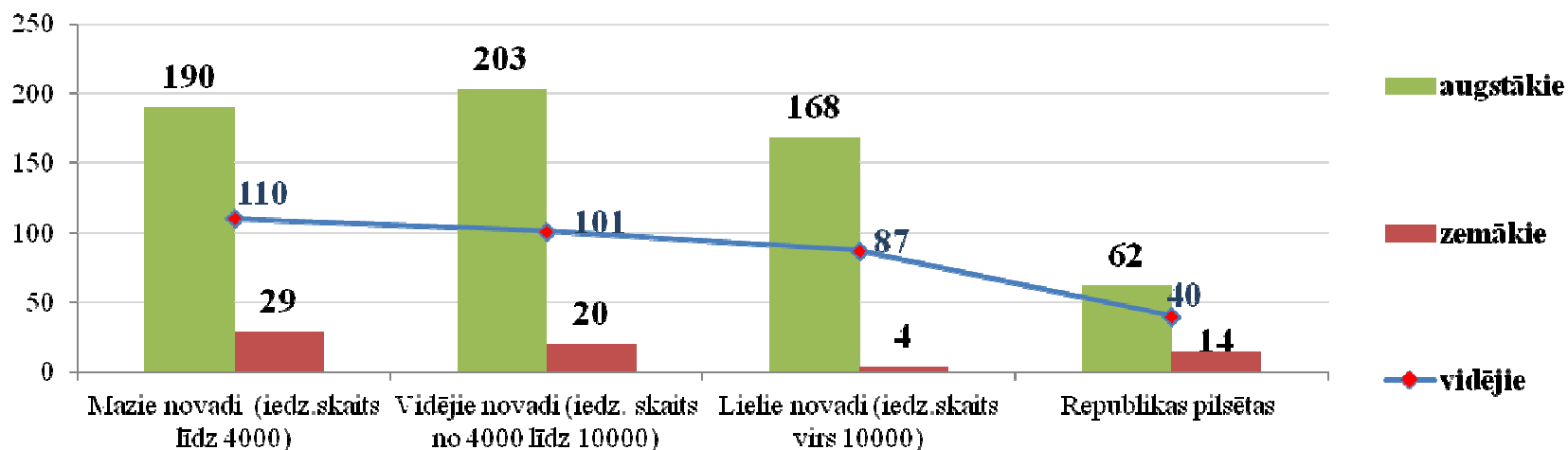

Pašvaldību ieņēmumi

Pašvaldību pamatbudžeta nodokļu ieņēmumu atšķirības pašvaldību grupās, izņemot Pierīgas un Rīgas pašvaldības (Ls/iedz.)

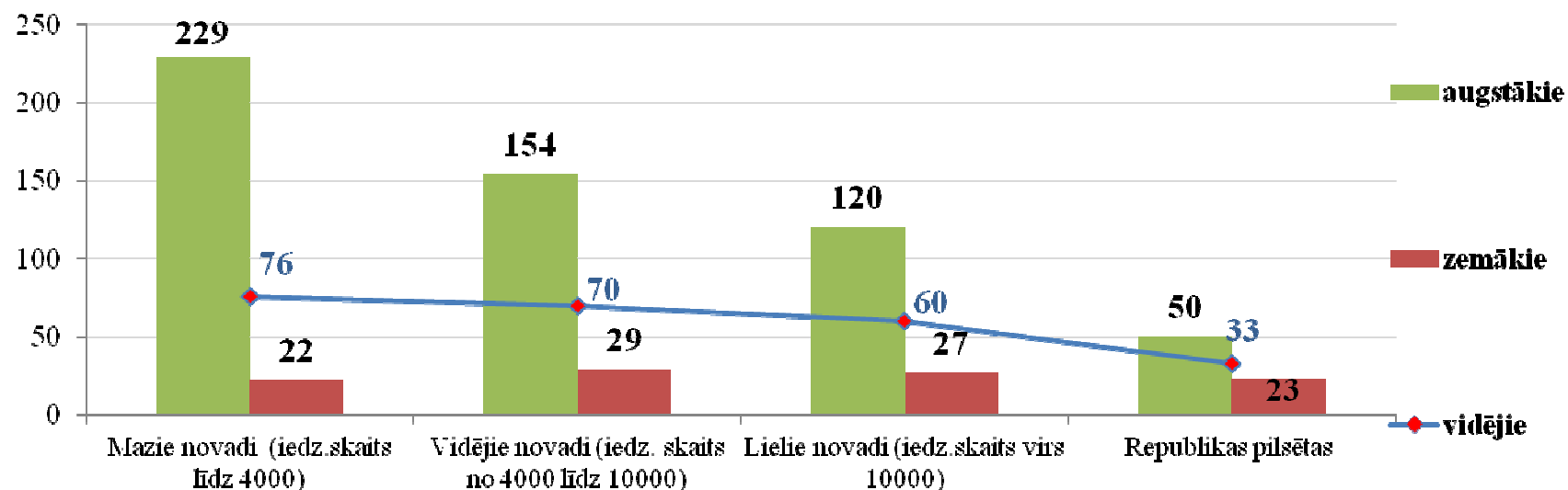

Pašvaldību ieņēmumu no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda atšķirības pašvaldību grupās (Ls/iedz.)

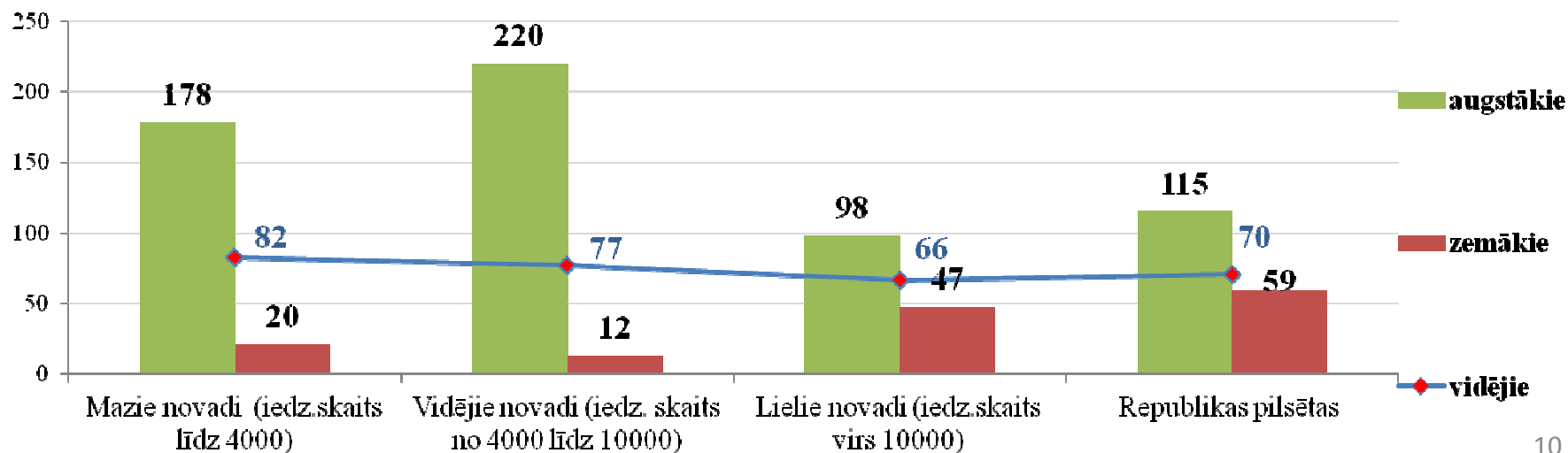

Pašvaldību izdevumi

Pašvaldību pamatbudžeta administratīvie izdevumi pašvaldību grupās, izņemot Pierīgas un Rīgas pašvaldības (Ls/iedz.)

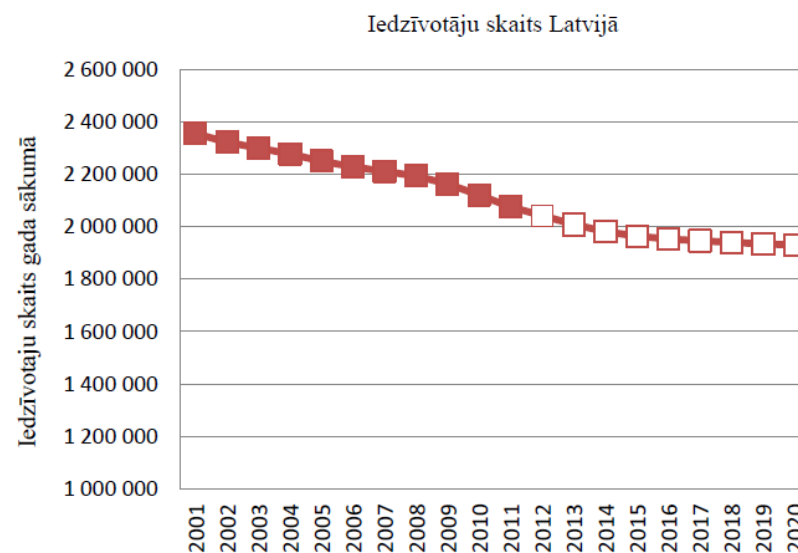
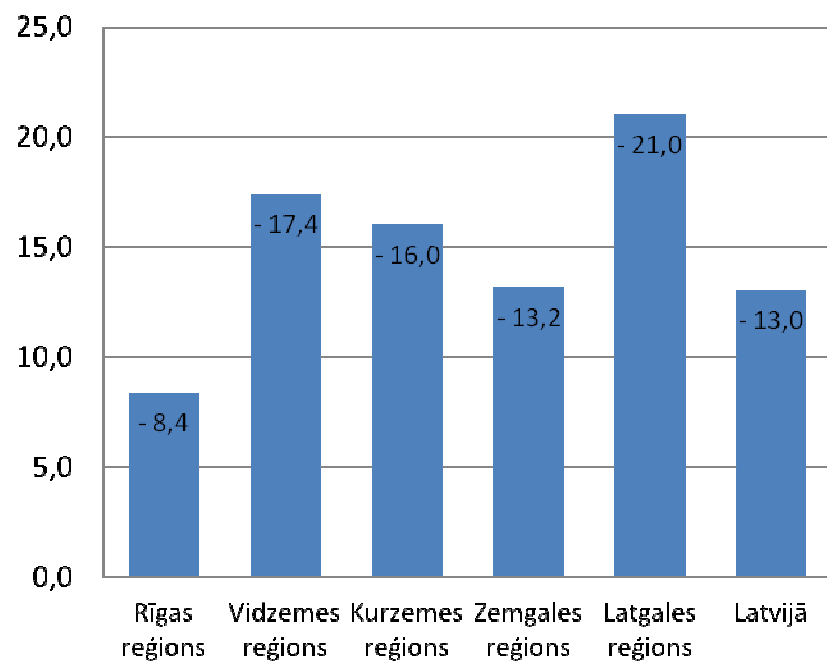

Pašvaldību pamatbudžeta izdevumi sociālajai aizsardzībai pašvaldību grupās, izņemot Pierīgas un Rīgas pašvaldības (Ls/iedz.)

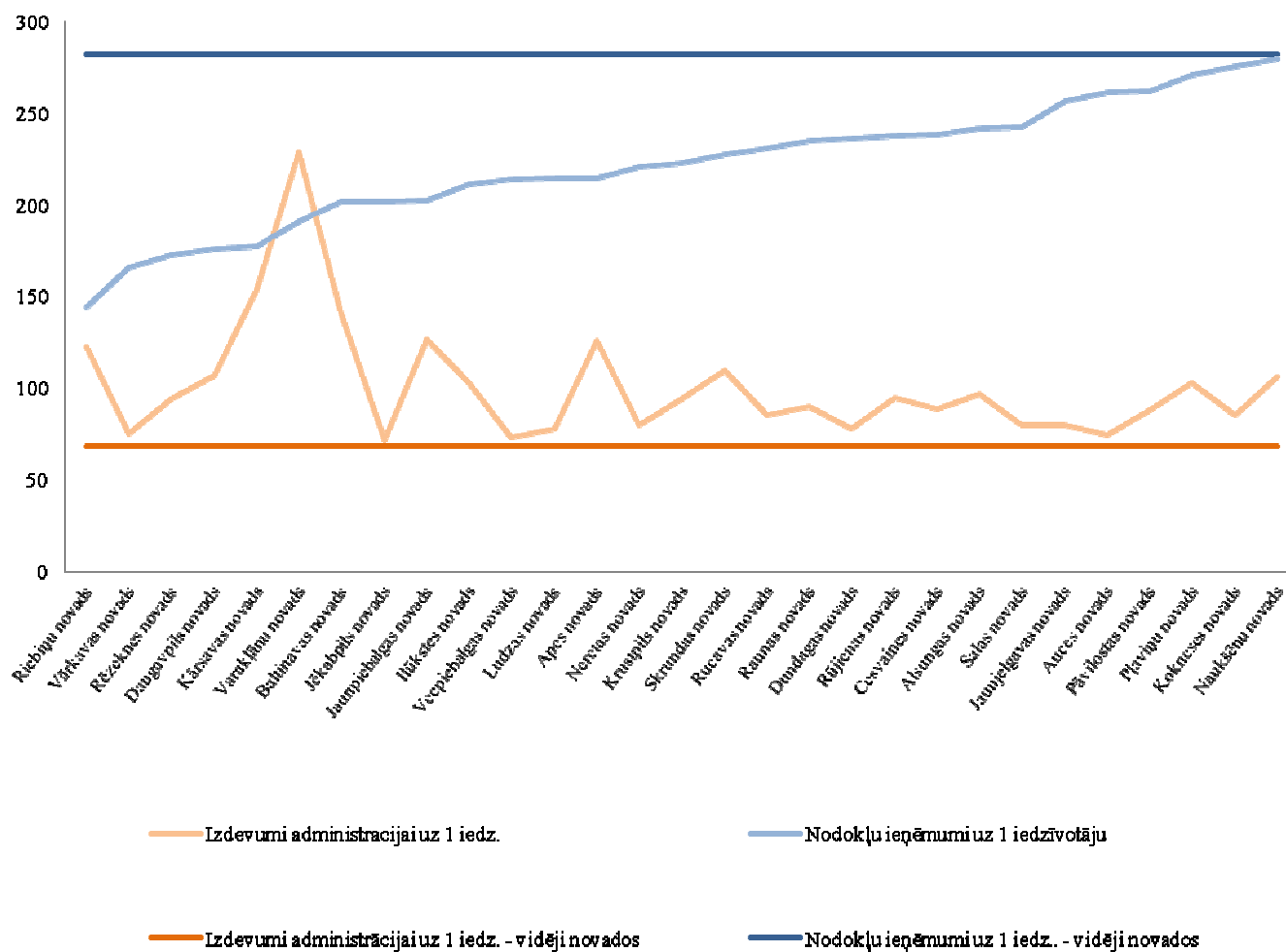
Iedzīvotāju skaita izmaiņas

Iedzīvotāju skaita izmaiņas pēdējos 10 gados (-%)

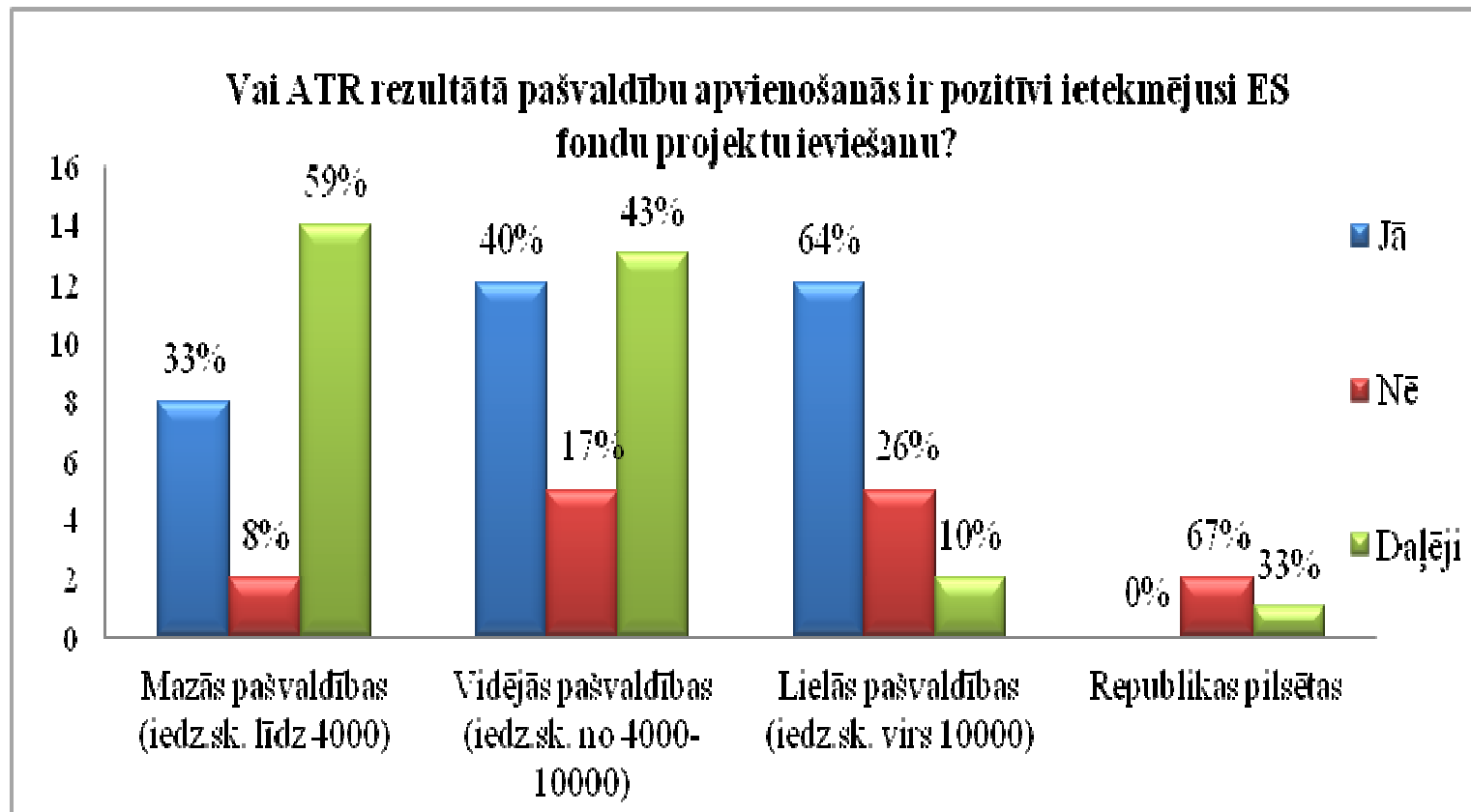
*Datu avots: CSP
Proгноzes: PKC*

Salīdzinājums 110 novadiem

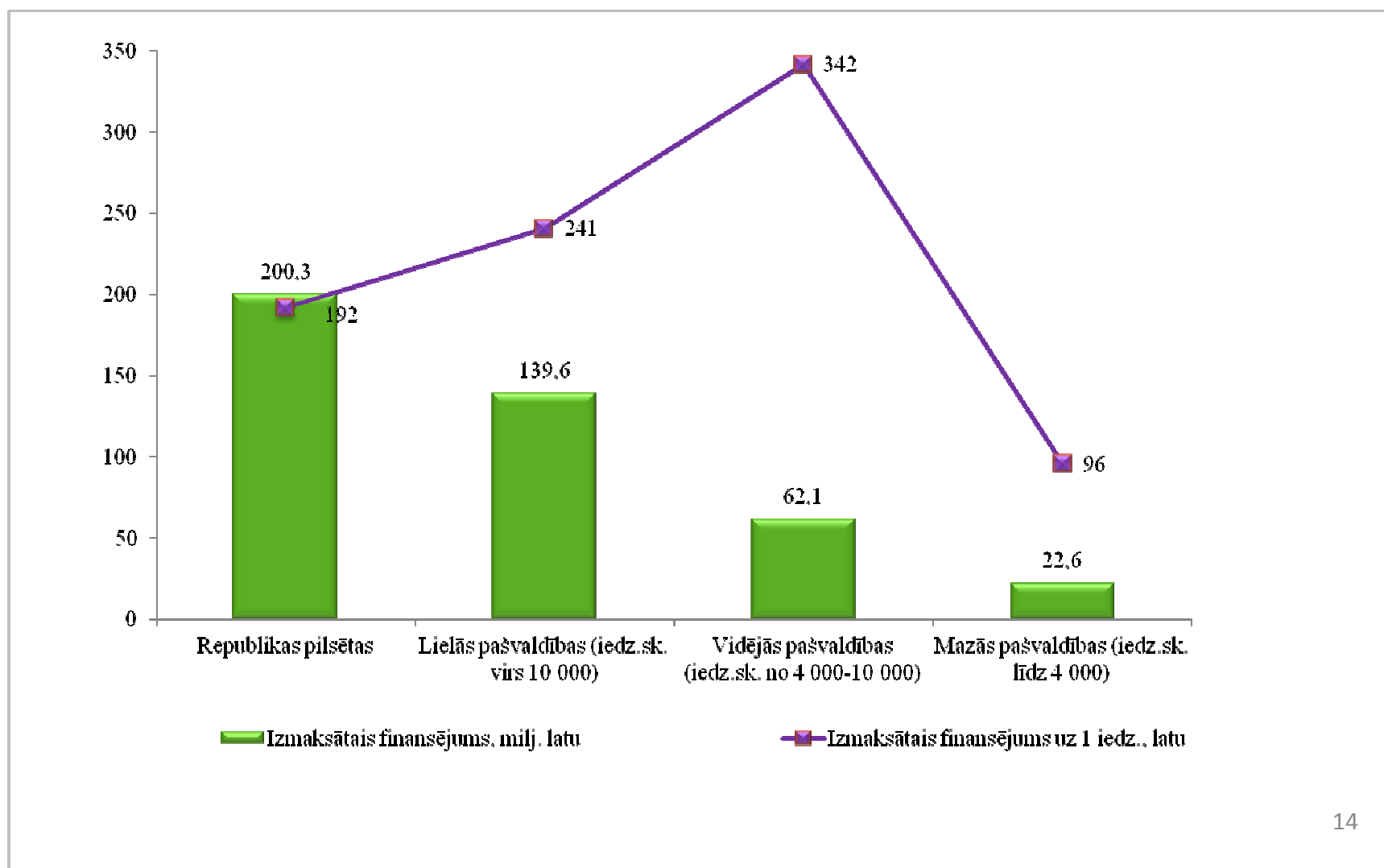
ES fondu piesaistes kapacitāte (pašvaldību novērtējums)

Pašvaldību vērtējums par administratīvi teritoriālās reformas ietekmi uz ES fondu projektu ieviešanu

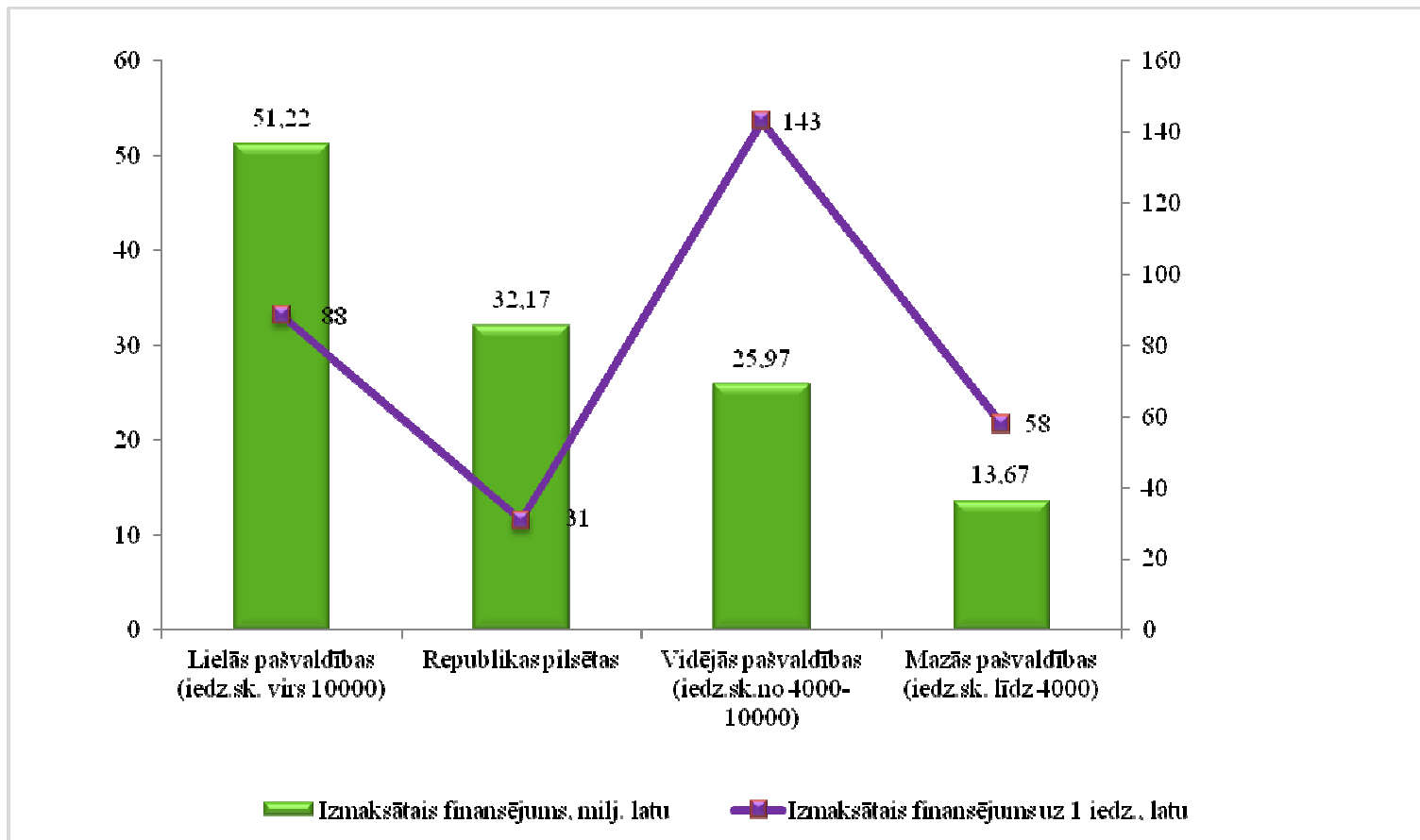
1. ES fondu finansējums

Izmaksātais finansējums pašvaldībām milj. latu uz 1 iedzīvotāju latos

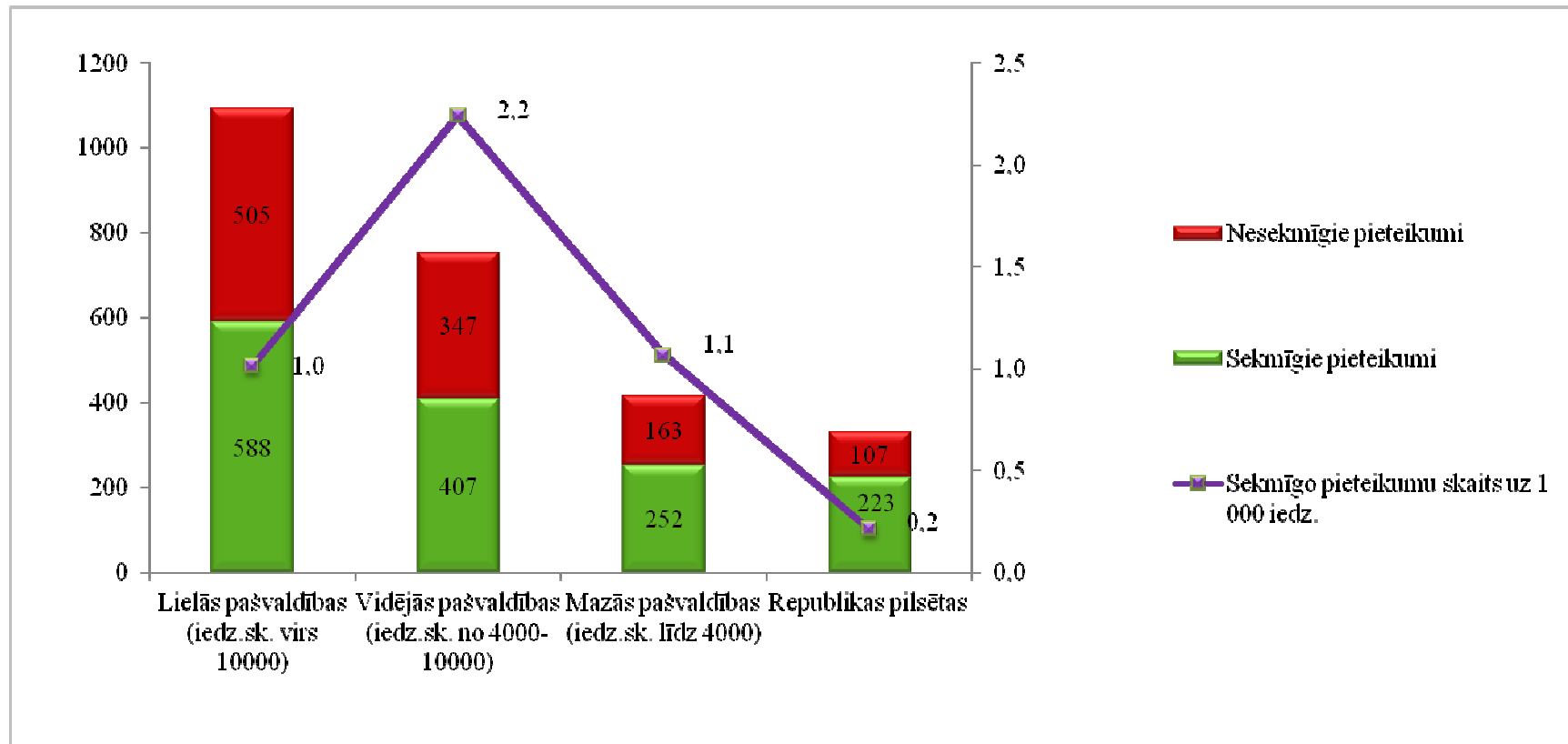
2. ES fondu finansējums

Pašvaldībām izmaksātais finansējums aktivitātēs ar atklātu projektu iesniegumu atlasī, milj. latu un sekmīgo projektu pieteikumu skaits

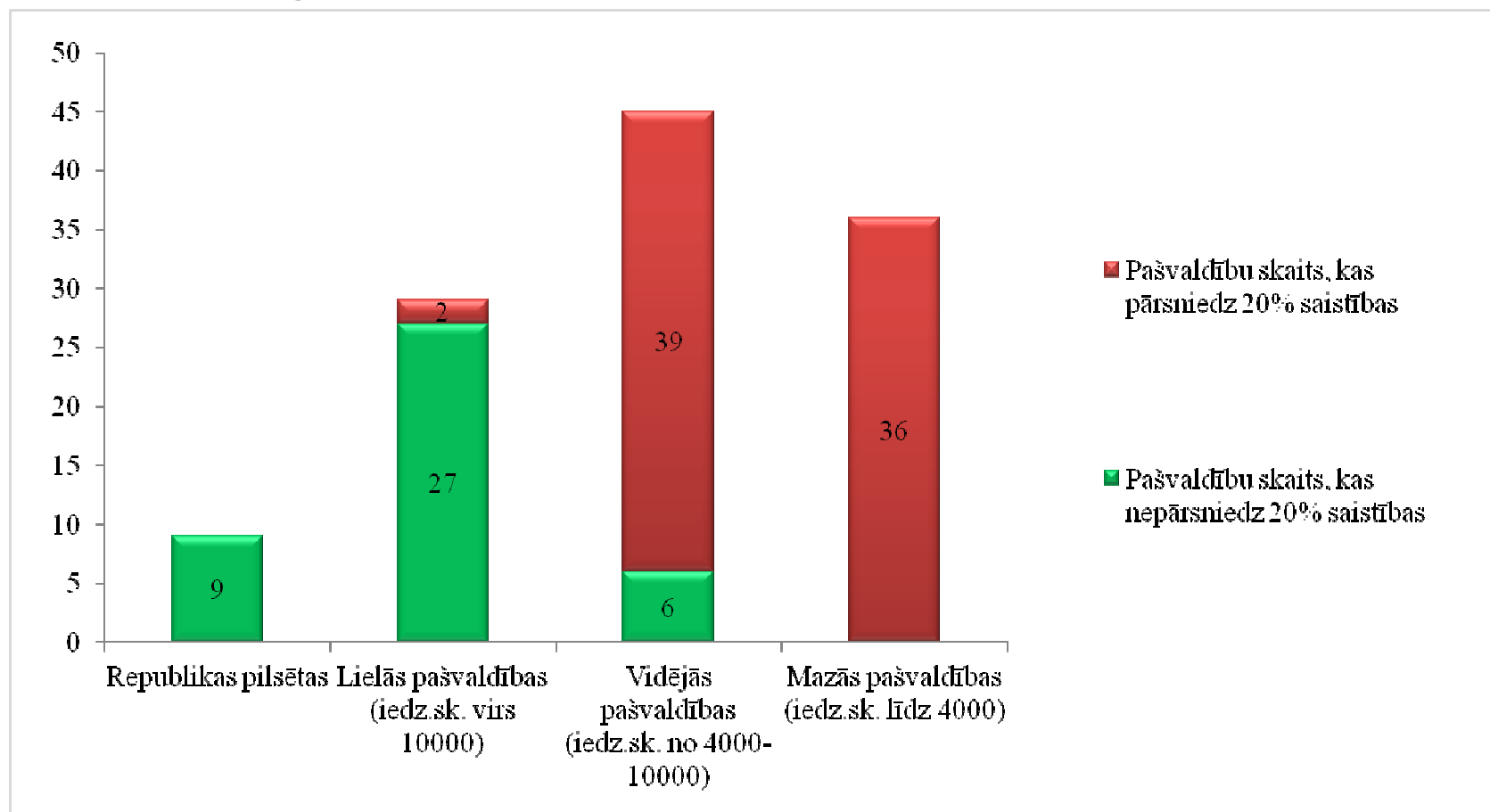
3. ES fondu finansējums

Pašvaldību sekmīgu un nesekmīgu projektu pieteikumu skaits un sekmīgo pieteikumu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem

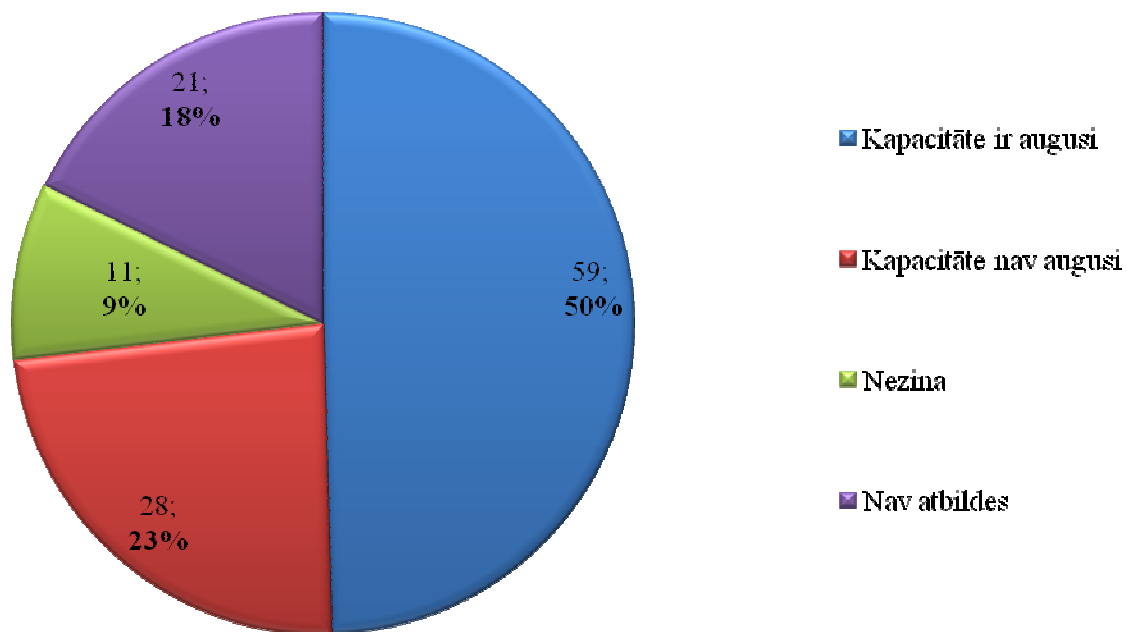
Iespējas realizēt 1 miljona projektu 1 gada laikā

Pašvaldību skaits, kas var īstenot gada laikā ne ES fondu projektu 1 milj. LVL apjomā - uzņemties saistības 1 milj. LVL apjomā nepārsniedzot 20%

Uzņēmējdarbības kapacitāte (pašvaldību novērtējums)

Vai pašvaldības vērtējumā pēc ATR ir augusi pašvaldības kā institūcijas spēja (administratīvā kapacitāte) piesaistīt investorus?

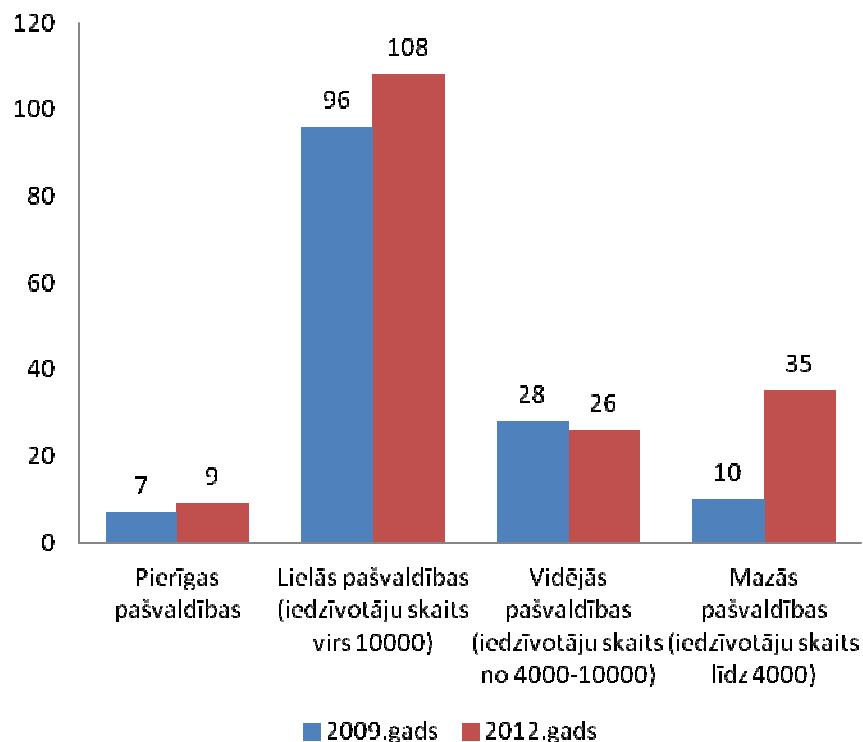

Visbiežāk tiek minēti sekojoši piemēri, kas ATR rezultātā ir vērtējami kā ieguvumi pašvaldību spējai sagatavot piedāvājumus:

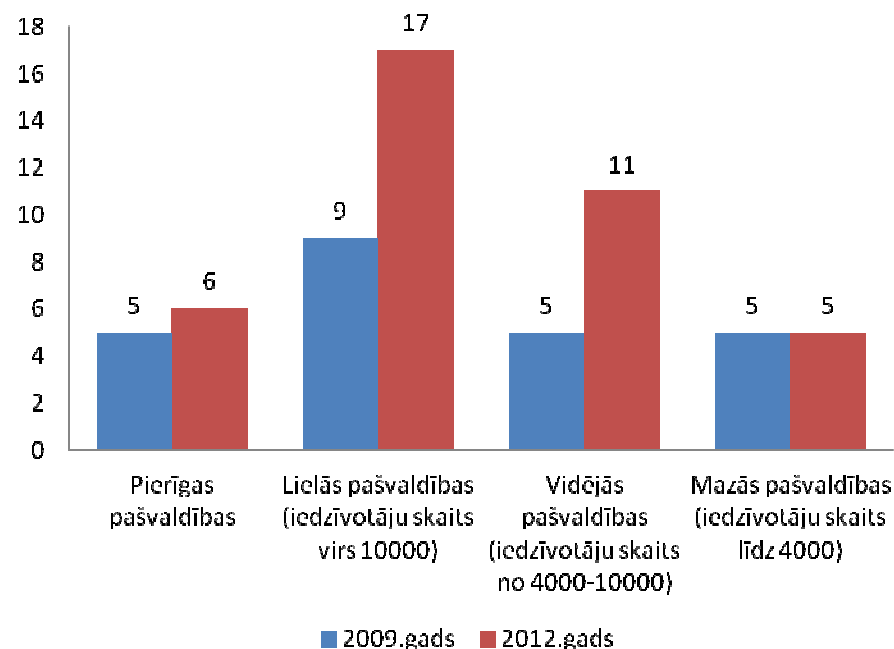
- pieejams plašāks cilvēkresursu apjoms (noteikts par informācijas sagatavošanu un atbildīgu darbinieku uzlabota apkalpošanas kvalitāte);
- apvienošanās rezultātā novads ieguvis jaunas teritorijas, kuras izmantot uzņēmējdarbības attīstībai un investoru piesaistei;
- centralizēta informācija par pašvaldības teritorijā potenciālajām investīciju piesaistes vietām.

Piesaistīto privāto investoru skaits

Piesaistīto privāto investoru skaits - Investīciju apjoms no 50 000 - 1 000 000 LVL

Piesaistīto privāto investoru skaits - Investīciju apjoms virs 1 000 000 LVL

Investoru interese – TOP 25

*Pašvaldības (pilsētas) par kuru nekustamajiem īpašumiem visvairāk
sniegta informācija investoriem (LIAA)*

Nr. p.k.	Pašvaldība	Nr. p.k.	Pašvaldība
1.	Daugavpils	14.	Cēsis
2.	Ventspils	15.	Līvāni
3.	Liepāja	16.	Aizkraukle
4.	Rēzekne	17.	Aloja
5.	Rīga	18.	Tukums
6.	Rīgas apkārtnes pašvaldības (t.sk. Salaspils, Stopiņi, Mārupe, Piņķi u.c.)	19.	Mērsrags
7.	Jelgava	20.	Engure
8.	Jēkabpils	21.	Ludza
9.	Olaine	22.	Sigulda
10.	Ogre	23.	Salacgrīva
11.	Talsi	24.	Jūrmala
12.	Saldus	25.	Skrunda
13.	Valmiera		

Kopsavilkums – ATR ieguvumi

- Izveidoti pēc iedzīvotāju skaita lielāki novadi, kam:
  - Lielākas budžeta un infrastruktūras iespējas
  - Plašāka pakalpojumu pieejamība (īpaši lielākajās pašvaldībās)
  - Efektīvāka pārvalde (īpaši lielākajās pašvaldībās)
- Pašvaldību demokrātijas attīstība
- Augusi pašvaldību spēja piesaistīt ES fondu finansējumu
- Augusi pašvaldību spēja piesaistīt uzņēmējus (investorus)

Kopsavilkums – ATR neatrisinātie jautājumi

- Pašvaldību administratīvo teritoriju neatbilstība likuma prasībām – 36 novadi ar iedzīvotāju skaitu mazāk kā 4000
- Novadi bez reģionālās attīstības centriem, bet atrodas tiešā to ietekmē
- Daudzām mazo novadu pašvaldībām ir nepietiekoša nodokļu ieņēmumu bāze un augsti administratīvie izdevumi
- Labāka ES fondu apguve lielākās un vidējās pašvaldībās
- Lielāks potenciāls uzņēmumu piesaistei lielākās pašvaldības (biežāk izvēlas investori, vairāk lielo investīciju projektu)
- Neviendabīgā pašvaldību sistēma nespēj pārņemt nākotnē decentralizējamās valsts pārvaldes funkcijas – jau šobrīd mazie novadi nespēj paši pildīt atsevišķas funkcijas

Turpmākā rīcība

- ATR ziņojuma iesniegšana Ministru kabinetā
- Jauna Administratīvo teritoriju un apdzīvotu vietu likuma izsludināšana VSS
  - Tiek paredzēta brīvprātīga apvienošanās (noteikta procedūra)
  - Par katru pievienoto pašvaldību 100 000 LVL
- Sarunas ar ministrijām par funkciju decentralizāciju uz pašvaldībām (atbilstoši Saeimas dotajam uzdevumam)

Paldies!